

GLE DAMO • Dickensova Božična pesem na velikem odru Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica

Skopuh se na božični večer spreobrne

Eden najrazvpitejših skopuhov v svetovni književnosti Ebenezer Scrooge te dni rentiči po velikem odru **novogoriškega gledališča** in na božični večer naposled spozna lastne zmote in napake. Družinski muzikal Božična pesem bodo spet ponovili drevi ob 20. uri, zatem pa še prihodnji petek in soboto.

• ANDRAŽ GOMBAČ

Angleški pisatelj in literarni zvezdnik svoje dobe Charles Dickens je *Božično pesem* v prozi napisal hitro, spodbujen s prodajnim neuspehom mesečnih nadaljevanj romana *Martin Chuzzlewit*, in jo na police knjigarn poslal prav v tem času leta 1843, nekaj dni pred božičem. Četudi je šla knjiga za med in se je hitro uveljavila kot komercialna superuspešnica, je pisatelja zagrenil skromen zaslužek, krepko nižji od pričakovanega zaradi višjih stroškov produkcije.

Usoda ima rada ironijo: s finančnimi težavami se je začelo in končalo pisateljevo ubadanje z *Božično pesmijo*, v kateri je svetu povedal, da je denar zanemarljiv. Pomembno je sočutje.

Spopad melodij

Pravljica, ki je pospešila obujanje božiča in ga celo sooblikovala, je doživela že ogromno najrazličnejših priredb. Leta 2003 jo je za oder priredil tudi Dickensov rojak **Neil Bartlett**, besedilo v prevodu **Ane Duša** pa je na veliki oder **Slovenskega** na-

rodnega gledališča Nova Gorica postavila **Ivana Djilas** ob asistenci **Marka Bratuša**, umetniškega vodje gledališča, kjer je tokrat režirala že petič. Nazadnje je na oder postavila bizarno opereto **Peter Kušter**, po treh letih še zmeraj živo predstavo, dobitnico več nagrad.

Božične pesmi se je lotila skoraj enaka zasedba, zato niti ne preseneča, da je tudi nova uprizoritev videti podobno. In slišati, seveda. Za glasbo je tokrat poskrbel režiserkin življenjski sopotnik **Boštjan Gombač**, ob njem pa sta avtorja glasbenih priredb že iz *Petra Kuštra* znana pianist **Joži Šalej** in tolkalec **Blaž Celarec**, ki dogajanju dajeta ritem tudi na odru, v živo. Glasba ključno zaznamuje predstavo, pa ne samo z božičnimi kolednicami in priložnostnimi songi.

Spopadanje diametralno nasprotnih pristopov k božiču - bodisi za naš čas že osladno slavnega bodisi odklonilnega - je podžgano z zgovornim izmenjavanjem različnih melodij: svetle himnične in varietejsko

živahne se spočetka morajo umikati temačnim, odrezavim, zamolklim, zloveščim, uglašenim z namrgodenim glavnim "junakom", zadržim sovražnikom božičnega praznovanja. Da oderuški bankir Ebenezer Scrooge, zajedljiv in ciničen starec, polnokrvno zaživi na izčiščenem odru, igralski prvak **Radoš Bolčina** poskrbi z upognjeno držo, pridušnim renčanjem, nerganjem in godrnjanjem, ki po nočnih preizkušnjah postopoma zazvenijo kot boleče stokanje, vse do jutranje katarze in spreobrnitve ...

Srhljivi nočni obiski

Scrooge je spočetka neizprosno in grob tako do svojcev, ki jih v prvem prizoru zastopa nečak **Fred (Matija Rupel)**, kakor do svojih zaposlenih - v uvodnem dejanju nastopijo kot posrečen sindikalni zborček s pisalnimi stroji, na čelu z uradnikom **Bobom Cratchitom (Peter Harl)**. Stari stiskač se spretno izmakne tudi darovanju miloščine, ki jo za lačne zbirata karikirana tolstogospoda (**Marjuta Slamič** in **Andrej Zalesjak**).

Četudi tematika revščine in kapitalističnega izkoriščanja podplačanih nikoli ne bo zastarala, ustvarjalci niso radikalno aktualizirali štorije, kar je očitno že iz dokaj dickensovske kostu-

mografije **Jelene Prokovič**. Ki ji je več svobode seveda omogočilo pojavljanje prikazni. Skopuha na božični večer najprej obiše duh pokojnega družabnika **Marleyja**, takisto izkoriščevalca, ki mora v onstranstvu za pokoro vleči težke verige - **Jure Kopusar** je v učinkovitem prizoru mednje ujet, viseč s stropa. Nekdanjega družabnika posvari, da ga bodo obiskali duhovi preteklosti, sedanosti in prihodnosti. Ti se res zvrstijo in stiskaču nastavijo zrcalo, ga popeljejo med posledice njegovih napak, zločinov, zamujenih priložnosti ... Vse do njegove možne mračne usode, ki mu jo predstavi nemi duh božične prihodnosti - tokrat to ni strašna smrt v črni halji, marveč groteskna velikanska lutka z izbuljenimi očmi (za lutkovno tehnologijo je poskrbela **Barbara Bulatovič**).

V dveurni predstavi, kjer vsi igralci, z izjemo glavnega, upodobijo več precej enakovrednih vlog, nastopijo še **Ana Facchini**, **Patrizia Jurinčič Finžgar** in **Urška Taufer**. Za koreografijo je poskrbela **Maša Kagao Knez**, k bizarnosti likov je pomembno prispevala oblikovalka maske **Tina Prpar**, svetlobo je oblikoval **Jaka Varmuž**, zvok pa **Stojan Nemec**.

Skopuški Ebenezer Scrooge (Radoš Bolčina, na visečem fotelju) se v Božični pesmi sooči tudi z duhom božične prihodnosti.